

Sundbyberg 2019-04-01

Dnr.nr: 2019-44

Mottagare:

info@digg.se

Vår referens

Mia Ahlgren

Yttrande över Förslag till föreskrifter om tillgänglighet till digital offentlig service ärendenummer 2019-44

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 41 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sammanfattning

Regeringen har utsett Myndigheten för Digital Service, DIGG, att främja och utöva tillsyn över tillgänglighet till digital offentlig service samt meddela föreskrifter om hur övervakningen ska genomföras. Förslaget till föreskrifter rör bland annat tekniska krav och tillgänglighetsredogörelse.

Funktionsrätt Sverige har varit engagerade i arbetet med digital tillgänglighet i EU i drygt 15 år. Brister i processen för att genomföra direktivet i Sverige och den omständliga svenska lagtexten med fokus på undantag har lett till exakt det vi förutspådde i vårt remissvar på förslaget om genomförande. Myndigheter lägger resurser på att tolka lagtexten och hitta kryphål istället för att börja arbeta systematiskt. Myndigheten för digital förvaltning behöver snabbt bli ett föredöme genom att prioritera integrering av tillgänglighet i sin egen verksamhet från ledningsnivå och till alla nivåer. Hittills har myndigheten förlitat sig på konsulter och landat på lägsta ambitionsnivå i sitt förslag.

Regeringen hävdar att det ska vara enkelt att komma i kontakt med offentliga Sverige. Flera av våra förbund representerar personer med behov av kognitiv tillgänglighet. Vi lämnar förslag om förtydligande av föreskriften och tillämpning utifrån alla användares behov.

Synpunkter på föreskriften

Våra förslag att förtydliga föreskriften utgår från en samlad bedömning av regeringens ambitioner med offentlig digital förvaltning, mål och inriktning för funktionshinderpolitiken, förordningen 2001:526 samt principen om fördragskonform tolkning.

Se över språket i föreskriften

Ett enkelt och begripligt språk gäller inte bara krav på webbsidor utan även språket i själva föreskriften. Vi föreslår att språket i föreskriften granskas professionellt för att den ska vara lätt att förstå och tolka.

Förtydliga begreppen webbplats och webbsida §3 och §4

Formuleringarna riskerar att ge upphov till olika tolkningar. Det bör till exempel tydligt framgå att intranät och extranät omfattas (om de publicerats efter 23 september 2019).

Förtydliga tekniska krav § 6 och 7

Väldigt få förstår de fyra principerna. Annexet till EN301549 är informativt och revidering av standarden pågår. Hänvisning bör vara till den senaste versionen. Funktionsrätt Sverige anser också att kraven ska harmoniera med konventionen och funktionshinderpolitiken. Därför föreslår vi ett extra stycke om att myndigheterna ska sträva efter att alla användare ska ha tillgång till nya tjänster och innehåll som utvecklas genom att tillämpa universell utformning.

Förtydliga krav på tillgänglighetsredogörelse § 8

De som har nytta av tillgänglighetsredogörelsen är i första hand användare som upplever hinder för tillgång till innehåll – alltså civilsamhället. Därför är det nödvändigt att principerna om möjligheter att uppfatta, hanterbarhet, begriplighet och robust måste tillämpas i vidaste bemärkelse utöver WCAG. Det måste finnas en länk till redogörelsen från alla sidor, så att den är lätt att uppfatta och hitta, oavsett landningssida. Fler kontaktmöjligheter behövs för att innehållet ska vara hanterbart. Språket i 8.5 behöver ses över utifrån begriplighet.

Förutom att svara mot användares behov är tillgänglighetsredogörelsen och anmälningar om brister i tillgång en del i uppföljningen av direktivet. Därför anser vi att robusta lösningar ska göra information från anmälningar (undantaget personuppgifter) maskinläsbara och resultera i öppna data. Om det redovisades transparent skulle underlaget ge en bild av vilka hinder som finns och underlätta tillsynen samt prioriteringar av stöd och utbildning till myndigheter. I början av seklet utvecklades sådana lösningar, men de försvann så småningom.

Förtydligande på myndighetens webbplats

Myndigheten ska främja digital tillgänglighet enligt instruktionen. Regeringen har inte reglerat direktivets artiklar som rör alla åtaganden. I propositionen om tillgänglig digital offentlig service står att: "I likhet

med Göteborgs kommun anser regeringen att tillsynsmyndighetens arbete i denna del bör bedrivas i nära samverkan med funktionshinderrörelsen, aktörer som ska tillämpa den föreslagna lagen och berörda leverantörer. Myndigheten ska även vända sig till aktörer som inte omfattas av lagens tillämpningsområde då medlemsstaterna i enlighet med vad som framgår av artikel 7.3 även ska underlätta tillämpningen av tillgänglighetskraven för dessa aktörer.”

Vi föreslår att myndigheten förtydligar information på webben under vanliga frågor om till exempel interna system med att krav ska ställas på tillgänglighet enligt lagen om offentlig upphandling och att alla bör sträva efter att integrera krav på tillgänglighet för såväl allmänhet som anställda i myndigheten i alla system (formulering delvis hämtad från upphandlingsdirektivet). Liknande förtydligande behövs även när det gäller lärplattformar.

Myndigheten ger förslag på standarder för att stötta användare. Informationen behöver kompletteras med den europeiska standarden EN17161 Accessibility Following a Design for All approach som beskriver processen för arbete med tillgänglighet och universell utformning i hela organisationen. Översättning av standarden till svenska pågår. Den internationella vägledningsstandarden ISO DIS21801 ”General Guidelines on Cognitive Accessibility” är en standard om kognitiv tillgänglighet som utvecklats på initiativ från användare i Sverige och troligen kommer att bli gratis tillgänglig när den släpps och översatts till svenska.

Vi anser att det behövs samlad kompetens inom området digital tillgänglighet och användbarhet med experter från civilsamhället, forskare, näringsliv och myndigheter som rådgivande till regeringskansliet för bättre styrning av digitaliseringspolitik och användning av AI för att minska risker för digitala klyftor och öka förutsättningarna för innovation och fullgörande av rättigheter.

Med vänlig hälsning

Elisabeth Wallenius
Ordförande, Funktionsrätt Sverige

